

University of Groningen

Voorkomen van pleuropneumonie-achtige organismen bij urogenitale ontstekingsprocessen

Wentholt, Henricus Martinus Maria

IMPORTANT NOTE: You are advised to consult the publisher's version (publisher's PDF) if you wish to cite from it. Please check the document version below.

Document Version

Publisher's PDF, also known as Version of record

Publication date:

1952

[Link to publication in University of Groningen/UMCG research database](#)

Citation for published version (APA):

Wentholt, H. M. M. (1952). *Voorkomen van pleuropneumonie-achtige organismen bij urogenitale ontstekingsprocessen*. s.n.

Copyright

Other than for strictly personal use, it is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

The publication may also be distributed here under the terms of Article 25fa of the Dutch Copyright Act, indicated by the "Taverne" license. More information can be found on the University of Groningen website: <https://www.rug.nl/library/open-access/self-archiving-pure/taverne-amendment>.

Take-down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Downloaded from the University of Groningen/UMCG research database (Pure): <http://www.rug.nl/research/portal>. For technical reasons the number of authors shown on this cover page is limited to 10 maximum.

SAMENVATTING.

Het proefschrift heeft betrekking op een onderzoek naar het voorkomen van pleuropneumonie-achtige organismen bij urogenitale ontstekingsprocessen bij de mens. Het uitgangspunt van dit onderzoek was een mededeling van de dermatoloog *Melczer*, die in gangraeneuze huid- en slijmvlieslaesies elementaire lichaampjes meende te hebben aangetoond. In het eerste hoofdstuk wordt de opvatting van *Melczer*, dat verschillende vormen van huidgangraen door een viro-bacteriële symbiose veroorzaakt worden, nader besproken. Ofschoon in phagedaenische en gangraeneuze processen, met name van fusospirillaire oorsprong, corpuscula gevonden werden, die overeenkomst toonden met de door *Melczer* beschreven elementen, bracht een herhaling van de experimenten van deze auteur geen bevestiging van de door hem opgestelde theorie. Anderzijds leidde *Melczer's* hypothese tot het instellen van een onderzoek naar het voorkomen van pleuropneumonie-achtige organismen bij fusospirillair genitaal gangraen. Er wordt mededeling gedaan op welke wijze een dergelijk organisme bij een patiënt met *ulcus gangraenosum penis* werd gekweekt.

Het tweede hoofdstuk is gewijd aan een bespreking van de pleuropneumonie groep. Na een oriënterend overzicht aangaande de ontwikkeling van de kennis omtrent deze groep van organismen, worden de bacteriologische en biologische eigenschappen besproken. Vervolgens wordt een chronologisch overzicht gegeven van de waarnemingen, die in de loop van de tijd met betrekking tot deze organismen zijn verricht. Tevens wordt het huidige standpunt uiteengezet. Daarna volgt een bespreking van de pleuropneumonie-achtige organismen, die bij verschillende dieren en bij de mens zijn aangetoond. In het laatste gedeelte van dit hoofdstuk wordt gewezen op de z.g. L-vormen, die bij bacteriën kunnen voorkomen en die een grote gelijkenis met de organismen van de pleuropneumonie groep kunnen tonen.

In het derde hoofdstuk wordt een onderzoek naar het voorkomen van pleuropneumonie-achtige organismen bij een aantal fusospirillaire genitale ontstekingsprocessen beschreven. Methodiek en wijze van beoordeling van de culturele eigenschappen worden weergegeven. Besproken worden 10 patiënten (9 mannen en een

vrouw) met genitale infecties van fusospirillaire aard (fusospirillair genitaal gangraen, balanitis ulcerosa c.q. erosiva circinata, fusospirillaire vulvovaginitis).

In alle gevallen werd een pleuropneumonie-achtig organisme uit het ontstekingsproces gekweekt. In 8 gevallen werd de gekweekte stam in zuivere cultuur verkregen. Aan de hand van een uitvoerig onderzoek van drie van deze geïsoleerde stammen worden de morphologische en culturele eigenschappen beschreven.

Zij toonden onder meer een glad, relatief klein kolonietype met weinig neiging tot pigmentatie. In vloeibare voedingsbodems waren de elementen opvallend klein en kwamen grotendeels verspreid of in zeer kleine groepjes voor. Optimale groei vond bij anaerobe of micro-aerobe voorwaarden plaats. Dierentingen (witte muizen) gaven plaatselijk aanleiding tot het optreden van oedemateuze zwelling en somtijds tot het ontstaan van afgekapselde etterige ontstekingen.

Wat dit laatste betreft bestond er dus weliswaar weinig uitgesproken, doch duidelijke dierpathogeniteit. Pathogeniteit voor de mens kon niet worden aangetoond.

De bij fusospirillaire genitale infecties geïsoleerde organismen (G-stammen) konden op grond van morphologische, culturele en biologische eigenschappen worden gedifferentieerd van pleuropneumonie-achtige organismen, welke tot nu toe bij andere ontstekingsprocessen van de tractus urogenitalis zijn aangetoond.

Het vierde hoofdstuk is gewijd aan een onderzoek naar de kenmerken van pleuropneumonie-achtige organismen, die bij ontstekingsprocessen van de tractus urogenitalis van verschillende aard gevonden worden. Na een inleidend literatuuroverzicht worden de verschillende opvattingen omtrent de betekenis van deze organismen in de tractus urogenitalis besproken. Geïsoleerd werden 16 stammen, afkomstig van niet-gonorrhoeische urethritis en prostatitis bij de man en van niet-gonorrhoeische vaginitis en cervicitis bij de vrouw. Twee van deze stammen werden uitvoerig onderzocht. De morphologische en culturele eigenschappen worden beschreven.

De kolonies waren bij dit type relatief groot, duidelijk gepigmenteerd, grofkorrelig en toonden een sterke neiging tot vacuolisatie. Hiernaast werden ook gladde kolonies gezien, die als varianten van de eerstgenoemde werden opgevat. Het organisme groeide zowel aerob als anaerob goed. In vloeibare cultures waren de elementen grof en bestond er een duidelijke neiging tot vorming van klompjes en trossen, die de indruk van kolonies maakten. Entingen bij proefdieren (witte muizen) gaven nimmer aanleiding tot enige reactie.

Afgezien van enige verschillen in het kolonietype, waaraan in dit geval betrekkelijke waarde werd toegekend, bleken de morfologische, culturele en biologische eigenschappen van de beide stammen grotendeels met elkaar overeen te komen. Voorzover dit meer uitvoerig werd nagegaan was dit ook het geval met de overige geïsoleerde stammen. Hiervan werden nog twee, met negatief resultaat, op dierpathogeniteit onderzocht. Aangenomen wordt, dat de geïsoleerde stammen (U.G.-stammen) tot eenzelfde groep kunnen worden gerekend. Deze verschillen in talrijke opzichten van de bij fusospirillaire genitale infecties geïsoleerde pleuropneumonieachtige organismen. Obligate pathogeniteit voor de mens kon niet worden aangetoond. Instillatie van bouilloncultures in de urethra bij de man gaf niet tot enige reactie aanleiding.

De oorsprong van de in laatstgenoemd hoofdstuk geïsoleerde stammen was als volgt. Bij 32 mannelijke patiënten met niet-gonorrhoeische urethritis konden in 8 gevallen pleuropneumonieachtige organismen gekweekt worden. Bij 12 vrouwen lijdende aan fluor albus werden deze organismen in 8 gevallen gevonden. Bij de echtgenoten c.q. partners van 4 van deze vrouwen konden eveneens pleuropneumonieachtige organismen worden aangetoond. Twee van de mannen leden aan urethritis non gonorrhoeica, een derde aan een banale balanitis, terwijl de vierde geheel vrij van klachten en symptomen was. Bij deze laatste werden de organismen, zij het gering in aantal, vanuit het prostaatvocht gekweekt. Tenslotte werden pleuropneumonieachtige organismen met identieke morfologische en culturele eigenschappen aangetoond bij een geval van ulcus molle, van luetisch primair affect en van een balanoposthitis, die als complicatie bij condylomata acuminata opgetreden was.

De resultaten van aureomycinetherapie in een aantal gevallen van infecties van de tractus urogenitalis, waarbij U.G.-stammen gekweekt werden, worden meegedeeld.

Het laatste hoofdstuk bevat enkele beschouwingen over de verrichte onderzoeken en waarnemingen. De verschillen tussen de bij fusospirillaire genitale processen en bij andere infecties van de tractus urogenitalis gekweekte pleuropneumonieachtige organismen worden geformuleerd.

Ook wordt het vraagstuk van de betekenis van de geïsoleerde organismen voor de genitopathologie onder ogen gezien. Obligate pathogeniteit is hier onwaarschijnlijk. Daar enkele argumenten voor een pathogene betekenis aan te voeren zijn, zou aan een facultatieve pathogeniteit gedacht kunnen worden, waarbij een bepaalde

constellatie van factoren als noodzakelijk zou moeten worden aangenomen (onder meer symbiose met andere microorganismen). Met betrekking tot de door *Melzer* beschreven lichaampjes, die het uitgangspunt van de onderzoeken in dit proefschrift zijn geweest, komt schrijver tot de conclusie, dat deze niet met de aanwezigheid van pleuropneumonie-achtige organismen in verband kunnen worden gebracht.